

Sgiliau Digidol ar gyfer Treftadaeth:

Hygyrchedd ar-lein

Cynhyrchwyd gan Alistair McNaught
ar gyfer Cronfa Dreftadaeth y
Loteri Genedlaethol

Cyflwyniad

Mae bron i 12 miliwn o bobl anabl yn y DU. Ers 1995, mae'r hawl i "addasiadau rhesymol" wedi'i'i gynnwys yn y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd a'r Ddeddf Cydraddoldeb mwy diweddar.

Er bod pobl yn gyfarwydd â'r angen am addasiadau hygyrchedd corfforol fel rampiau a lifftiau, rhoddwyd llawer llai o sylw i ddigidol. Yn 2018, ychwanegwyd [Rheoliadau Hygyrchedd Cyrff y Sector Cyhoeddus \(Gwefannau a Symudol Wwrig\) \(Rhif 2\) i gyfraith y DU](#). Mae'n diffinio "addasiad rhesymol" fel bodloni safonau hygyrchedd y we.

Nawr yng ngham olaf eu cyflwyno fesul cam, mae'r rheoliadau'n gofyn am safonau hygyrchedd uchel ar bob gwefan sector cyhoeddus ar ôl 23 Medi 2020.

Efallai na fydd y ddeddfwriaeth yn effeithio'n uniongyrchol ar wefan eich sefydliad, ond gan fod pobl yn cydnabod hygyrchedd da, bydd safleoedd sydd â hygyrchedd gwael yn sefyll allan. Byddant yn ymddangos yn amhroffesiynol a byddant yn lleihau sylfaen cynulleidfa a chymorth bosibl eich sefydliad.

Mae ymarfer digidol cynhwysol yn cyfleu'r neges gadarnhaol bod eich sefydliad yn gwerthfawrogi pawb y mae'n ymgysylltu â nhw.

Ysgrifennwyd y canllaw yma gan Alistair McNaught. Mae Alistair wedi gweithio ym maes datblygu staff a thechnoleg ddigidol ers 20 mlynedd ac wedi cydysgrifennu amrywiaeth o raglenni hyfforddi cenedlaethol a chanllawiau hygyrchedd ar gyfer y sector addysg. Mae'n cyfrannu'n rheolaidd at gynadleddau cenedlaethol a rhyngwladol ac mae'n un o sylfaenwyr y Gweithgor Hygyrchedd Digidol, gan gysylltu â Gwasanaeth Digidol y Llywodraeth ar ran y sector cyhoeddus ac addysg.

Egwyddorion arweiniol

Bydd y canllawiau hyn yn eich helpu i ddeall ystyr hygyrchedd digidol a pham mae'n bwysig.

Mewn canllaw byr, mae'n amhosibl ymdrin â'r ystod o offer, technegau a dulliau gweithredu sy'n berthnasol i wefan pob prosiect. Dylech ei drin fel canllaw teithio i'ch cyflwyno i wahanol arferion, syniadau a hyd yn oed iaith. Bydd yn disgrifio'r uchafbwyntiau ac yn rhoi argymhellion i chi – rhaid i chi wneud y teithio.

Bydd y canllaw yn archwilio tair egwyddor allweddol:

Adnabod:

- Pwy sy'n gyfrifol am hygyrchedd eich cynnwys digidol?
- Sut mae pobl yn profi eich cynnwys digidol mewn gwahanol ffyrdd?
- Sut olwg sydd ar arfer da?

Gwneud:

- Mae gan bob adran yn y canllaw yma ddolenni i wybodaeth a chamau pellach.
- Mae adran sy'n gysylltiedig â rôl y canllaw yn eich helpu i nodi camau gweithredu penodol yn dibynnu ar eich ffocws a lefel eich sgiliau.

Rhannu:

- Mae rhan olaf y canllaw yn ymwneud â dweud wrth ddefnyddwyr beth sy'n gweithio'n dda ac nad yw'n gweithio'n dda ar eich gwefan. Gallwch ddisgrifio ei hygyrchedd unwaith y byddwch wedi'i wirio am y materion allweddol a drafodir yn y canllaw.
- Mae datganiad hygyrchedd yn ganllaw Cymraeg Clir sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr, sy'n rhoi gwybod i ddefnyddiwr anabl beth y gall ei ddisgwyl o'ch gwefan. Mae'n ddogfen graidd ar gyfer defnyddwyr anabl.

Allgymorth ac ymgysylltu

Ffeiliau y gellir eu lawrlwytho

Cynnwys tudalen

Cynllun tudalen

Safle'r cynllun

Ffigur 1

Darlun "nionyn" o'r wefan – gweler y testun am fanylion.

Pwy sy'n gyfrifol am hygyrchedd eich cynnwys digidol?

Mae llawer o haenau i wefan, gyda gwahanol bobl yn cyfrannu at bob haen. Mae angen i bob person sicrhau bod ei gyfraniad yn hygyrch. Os nad ydynt, gall profiad y defnyddiwr fod yn wael, hyd yn oed os yw pawb arall wedi gwneud gwaith da. Mae Ffigwr 1 yn dangos yr haenau sy'n rhan o brofiad y defnyddiwr.

Bydd gan y rhan fwyaf o wefannau ddetholiad o'r haenau hyn:

- Cynllun y safle yw darlun mawr y wefan – sut mae'n gweithio.
- Cynllun tudalennau unigol yw cynllun y tudalennau – sut maen nhw'n edrych ac yn ymddwyn.

- Cynnwys tudalen yw'r hyn sy'n ymddangos ar y dudalen – testun, delweddau, fideo, sain ac elfennau rhyngweithiol.
- Ffeiliau y gellir eu lawrlwytho – cynnwys dogfennau, cyflwyniadau, taenlenni ac ati.
- Adeiladu cymuned yw allgymorth ac ymgysylltu, gan gynnwys drwy'r cyfryngau cymdeithasol.

Mae'r hyn y mae angen i chi ei wybod am hygyrchedd digidol yn dibynnu ar yr haen rydych chi'n gweithio gyda hi – ond mae pawb yn gyfrifol am hygyrchedd cynnwys digidol.

Mae pobl yn cael gafael ar eich cynnwys mewn ffyrdd gwahanol

Bydd rhoi dylunio cynhwysol i'r gwaith yn galluogi pobl anabl i ddefnyddio eich cynnwys digidol yn effeithiol. Mae'n anodd creu gwefan lle mae'r holl gynnwys yn gweithio i bawb – mae gan bobl fyddar a phobl ddall anghenion hollol wahanol, er enghraifft. Mae hygyrchedd yn golygu nad oes unrhyw ddefnyddiwr yn cael ei wahardd yn hytrach na pherffeithrwydd i bawb.

Gellir cyflawni hyn drwy:

- Deall hanfodion hygyrchedd digidol. Er enghraifft, darganfyddwch o Fenter

Hygyrchedd y We am [sut mae pobl ag anableddau yn defnyddio gwefannau](#).

- Gwnewch hygyrchedd yn rhan o reoli ansawdd. Dylai fod yr un mor bwysig â sillafu, gramadeg neu frandio.
- Defnyddio amrywiaeth o gyfryngau i gefnogi pobl â gofynion gwahanol.

Mae'r adran nesaf yn helpu i nodi arferion da sy'n lleihau allgáu.

Arfer da o ran hygyrchedd digidol

Mae egwyddorion hygyrchedd da o fudd i bawb, nid pobl anabl yn unig – ond mae dylunio anhygyrch yn effeithio'n anghymesur ar bobl anabl. Tynnir sylw at rai o'r egwyddorion allweddol yn y tablau isod:

Darllen testun

Tabl 1 – gwneud testun digidol yn fwy hygyrch i ddefnyddwyr.

Arfer da	Manteision i ddefnyddwyr
Gellir dewis a darllen testun.	Os gellir dewis testun ar dudalen neu adnodd a'i gopio i'r clipfwrdd, gellir ei ddarllen yn uchel hefyd drwy offer testun-i-lefaru. Ni fydd hyn yn gweithio ar ddelweddau. Mae gwranddo ar destun yn helpu pobl ag anawsterau gweledigaeth, anawsterau dysgu neu niwro amrywiaeth. Mae hefyd yn helpu gyda amlwasg.
Lliwiau a chyferbynnu yn gweithio i bawb.	Bydd gwrthgyferbyniad da rhwng blaendir a lliwiau cefndir yn gweddu i'r rhan fwyaf o ddefnyddwyr sy'n gweithio yn y rhan fwyaf o amodau goleuo. Dylech osgoi cyfleu gwybodaeth yn ôl lliw yn unig – bydd hyn yn cefnogi pobl na allant wahaniaethu lliwiau. Er enghraifft, sicrhau bod hyperddolenni'n cael eu tanlinellu yn ogystal ag mewn lliw cyferbyniol. Darllenwch fwy o wybodaeth am gysylltiadau, lliwiau ac ymddangosiad .
Iaith sy'n gweithio i bawb.	Defnyddiwch geiriau symlach a brawddegau byrrach. Peidiwch â gadael i jargon, acronymau na themau technegol effeithio ar ddealltwriaeth eich testun. Cymerwch sampl o'ch testun a'i roi yn y gyfrifiannell darllenadwyedd i'w wirio.
Tablau sy'n gweithio i bawb.	Mae defnyddwyr dall yn elwa ar destun amgen neu bennawd i grynhoi diben tabl. Mae eu meddalwedd darlennydd sgrin yn darllen o'r chwith i'r dde ac o'r brig i'r gwaelod. Defnyddiwch benawdau clir ar dablau syml. Peidiwch â rhannu nac uno celloedd na gadael rhesi / colofnau gwag – mae hyn yn datgysylltu defnyddwyr dall. Defnyddiwch dablau ar gyfer data neu wybodaeth strwythuredig yn unig – nid ar gyfer cynllun y dudalen.
Chwyddo tudalen heb sgrilio ar yr ochr.	Os gellir chwyddo cynnwys ar dudalen i 400% a'i ddarllen heb orfod sgrilio ar y cyrion, mae'n helpu pobl ag anawsterau o ran gweledigaeth yn ogystal â'r rhai sy'n darllen ar sgrin fach. Disgrifir hyn fel "ail-lif testun" neu "dudalen we ymatebol". Edrychwch ar eich safle trwy glicio CTRL a + mewn unrhyw borwr wrth ddefnyddio Windows neu CMD a + ar gyfer Mac.

Llywio drwy wybodaeth

Tabl 2 – gwneud dogfennau digidol yn haws i’w llywio i ddefnyddwyr.

Arfer da	Manteision i ddefnyddwyr
Dyluniad tudalen yn caniatáu llywio ar unwaith drwy benawdau.	<p>Defnyddio arddulliau pennawd mewnol (Pennawd 1, Pennawd 2 ac ati) mewn tudalennau gwe a dogfennau sy’n caniatáu i ddefnyddwyr lywio cynnwys yn ôl lefel pennawd gan ddefnyddio:</p> <ul style="list-style-type: none">• Offer sydd ar gael eisoes –Navigation yn Word neu Bookmark yn Adobe Reader• Ategion porwr – er enghraifft headingsMap ar Chrome• Technoleg gynorthwyol fel darllenwyr sgrin <p>Mae strwythur pennawd rhesymegol heb unrhyw lefelau ar goll yn allweddol, yn enwedig i ddefnyddwyr dall – mae’n eu galluogi i gyrraedd yr adran sydd ei hangen arnynt yn gyflym. Dywed arbenigwyr peiriannau chwilio fod penawdau’n gwneud eich safle’n fwy darganfodadwy. Crëwch penawdau yn Word (arbenigwr ysgrifennu) a phenawdau ar y dudalen We (arbenigwr defnyddio).</p>
Dyluniad tudalen yn caniatáu llywio ar unwaith drwy hypergysylltiadau.	<p>Os oes gan bob hypergyswllt mewn tudalen neu ddogfen destun unigryw a disgrifiadol, gall darllynydd sgrin defnyddiwr dall dynnu rhestr o hyperddolenni ar dudalen a’u darllen. Yna gall y defnyddiwr ddewis yr un sydd ei angen arnynt. Os yw’r testun dolen yn “cliciwch yma” neu “fwy o wybodaeth,” ni all y defnyddiwr ddweud pa un i’w ddefnyddio. Mae arbenigwyr hygyrchedd WebAIM yn hyrwyddo arfer da gyda chysylltiadau.</p>
Dyluniad tudalen yn caniatáu llywio ar unwaith drwy restrau.	<p>Os caiff rhestrau eu creu gan ddefnyddio’r offer rhestr mewn prosesydd geiriau neu olygydd gwe, gall meddalwedd darllynydd sgrin person dall neidio i unrhyw restr yn y ddogfen. Mae hyn yn fwy effeithlon na gwranddo ar bob paragraff nes bod y defnyddiwr yn dod o hyd i’r rhestr sydd ei hangen arnynt. Peidiwch â chreu “rhestrau lookalike” gan ddefnyddio seren a tabiau/mannau – ni all darllynydd sgrin neidio i’r rhain.</p>
Dyluniad tudalen yn gadael i ddefnyddwyr anwybyddu cynnwys nad oes ei angen arnynt.	<p>Mae “sgipio dolenni” yn galluogi defnyddwyr bysellfwrdd yn unig – er enghraifft pobl ddall neu bobl ag anabledd corfforol – neidio dros gynnwys ailadroddus, fel bwydlenni neu borthiant cyfryngau cymdeithasol. Mae hyn yn gwneud eich gwefan yn llawer haws iddynt ei defnyddio. Dysgwch fwy am sgipio cysylltiadau llywio gan WebAIM.</p>

Y cyfryngau a rhyngweithedd

Tabl 3 – Gwneud y cyfryngau a rhyngweithio yn fwy hygyrch i ddefnyddwyr.

Arfer da	Manteision i ddefnyddwyr
Delweddau sy'n gweithio i bawb.	Mae disgrifio delweddau o fudd i bobl nad ydynt yn gallu eu gweld ac i bobl sy'n gallu eu gweld ond sy'n ei chael hi'n anodd eu dehongli. Gellir disgrifio delwedd yn y testun cyfagos neu ym maes testun amgen y ddelwedd (testun alt). Pan fyddwch yn ychwanegu delwedd at ddogfen/tudalen we, defnyddiwch yr opsiwn yn y blwch deialog priodweddau i ddisgrifio'r ddelwedd. Mae angen disgrifio delweddau'n wahanol yn dibynnu ar ddefnydd neu ddiben. Darganfyddwch sut i ddisgrifio gwahanol fathau o ddelweddau o Fenter Hygyrchedd y We neu wirio enghreifftiau o wahanol fathau o destun alt o Brifysgol Penn State.
Amlgyfrwng sy'n gweithio i bawb.	Mae sain gyda thrawsgrifiad cysylltiedig ar gael i ddefnyddwyr sy'n ei chael hi'n anodd clywed – neu y mae'n well ganddynt ddarllen yn gyflym. Yn yr un modd, mae fideos â thrawsgrifiadau neu gapsynau – hyd yn oed crynodeb testun o'r prif bwytiau – yn galluogi pobl â nam ar eu clyw i ddal i gael gafael ar y cynnwys. Maehefyd yn helpu pobl sy'n gwylio mewn lleoliadau swnllyd. Efallai y bydd angen disgrifiad sain ar fideos heb naratif, oni bai bod y wybodaeth ar gael mewn fformat arall.
Rhyngweithiadau sy'n gweithio i bawb.	Os gellir rheoli elfennau rhyngweithiol neu gynnwys deinamig gan ddefnyddio'r bysellwrdd, bydd yn gymorth i bobl na all ddefnyddio llygoden. Os ydych chi'n gwybod na fydd rhai o elfennau rhyngweithiol eich gwefan (e.e. realiti rhithwir) yn gweithio i rai defnyddwyr, byddwch yn agored amdano fel nad yw pobl yn gwastraffu amser yn ceisio gwneud iddo weithio. Peidiwch â gorfodi rhyngweithiadau ar bobl – dylai defnyddwyr allu rhoi'r gorau i gynnwys sy'n ymddangos yn awtomatig, fel carwsél sleidiau.
Bwydlenni sy'n gweithio i bawb.	Mae gan y rhan fwyaf o wefannau fwydlenni llywio a ailadroddir ar bob tudalen. Mae'r rhain o fudd i bobl anabl: <ul style="list-style-type: none"> • Mae pob dewislen ac eitem is-ddynion ar gael heb ddefnyddio llygoden – pwyswch allwedd tab i symud a mynd i mewn i ddewis. • Mae pob eitem yn cael ei hamlygu'n weledol wrth i'r defnyddiwr ei rhoi iddo. • Gall defnyddwyr anwybyddu'r bwydlenni gyda "Dolen neidio i'r prif gynnwys" – gweler adran Llywio'r canllaw hwn am fwy o wybodaeth.
Ffurflenni sy'n gweithio i bawb.	Os yw eich ffurflen we wedi'i labelu'n briodol ar gyfer defnyddwyr dall, maent yn gwybod pa wybodaeth (enw, cyfeiriad ac ati) i'w rhoi ym mha faes. Yn yr un modd, os byddant yn gwneud camgymeriad, mae angen i'r rhybudd fod ar gael i'w darlennydd sgrin. Nid yw troi'r blwch deialog yn goch ar gael i ddefnyddiwr â nam ar ei golwg. I greu a phrofi ffurfiau hygyrch (WebAIM) mae angen sgil technegol ond mae gwiriadau ffurflen sylfaenol hefyd i roi cynnig arnynt (Menter Hygyrchedd y We).

Safleoedd treftadaeth sy'n dangos arferion da:

- Mae'r wefan ar gyfer Oriol Whitworth Prifysgol Manceinion yn [enghraifft o chwyddiad sgrin heb sgrolio ar y cyrion](#). Defnyddiwch Control + i chwyddo ac ail-lifio'r dudalen.
- Mae gan wefan Aisling Ghéar sy'n canolbwyntio ar theatr [enghreiffiau o strwythur pennawd cyson](#) – defnyddiwch [headingsMap yn FireFox](#) a [headingsMap yn Chrome](#) ddatgelu penawdau.
- Mae gwefan Casgliad y Werin Cymru yn [enghraifft dda o ddisgrifiad delwedd](#).
- Mae gan wefan prosiect Stonehouse Heritage [hygyrchedd bysellfwrdd da](#).

Cymunedau cydweithredol

Rhannwch heriau ac atebion hygyrchedd gydag eraill fel y gellir gweithio ar broblemau ar y cyd. Mae llawer o gymunedau ar-lein yn bodoli a gallant fod yn wych ar gyfer cael cymorth. Dyma rai enghreifftiau i chi eu harchwilio:

- [Conservation Research](#) – yn galluogi trafodaeth sy'n ymwneud â gwarchod gwrthrychau, gweithiau celf ac adeiladau.
- [Google Groups](#) ar dreftadaeth a phynciau cysylltiedig.
- [Heritage Arts Network](#) yn anelu at rannu gwybodaeth a hyrwyddo trafodaeth feirniadol am dreftadaeth ac arferion celf cyfoes.
- [Sgwrs Treftadaeth](#) – #HeritageChat yn sgwrs sy'n digwydd yn fisol ar Twitter, awr ar gyfer sector yr amgylchedd hanesyddol.

- [Rhestr treftadaeth](#) – rhestr drafod ar gyfer ymchwilyr academiaidd a diwydiant, treftadaeth, twristiaeth, amgueddfeydd a diwylliant.
- [Heritage Workspace Home](#) – yn cynnal fforymau trafod a grwpiau sy'n canolbwyntio ar helpu'r sector treftadaeth.
- [Heritage Yorkshire](#) – yn cefnogi pobl sy'n ymwneud ag ymchwil treftadaeth yn rhanbarth Swydd Efrog.

Gall Twitter fod yn ffynhonnell gymorth ardderchog – dilynwch Museum Disability Collaborative Network ([@museumDCN](#)) ac eraill i achwilio am hashnodau fel #HeritageChat neu #MuseumHour. Defnyddio rhestrau postio a chyfryngau cymdeithasol i ofyn cwestiynau, cynnig awgrymiadau ac adeiladu rhwydweithiau cefnogol.

Canllawiau sy'n gysylltiedig â rôl

Rôl 1: dylunio gwefannau a thudalennau

Gwefan newydd

Os ydych yn datblygu gwefan newydd, bydd naill ai rhywun arall yn ei hadeiladu ar eich rhan neu byddwch yn ei hadeiladu eich hun gan ddefnyddio offeryn ar-lein, er enghraifft WordPress, Wix neu Google Sites. Yn y naill achos neu'r llall, mae'n rhatach, yn llai o waith ac yn fwy cynaliadwy i gael hygyrchedd yn iawn ar y dechrau yn hytrach na'i drwsio wedyn.

Dyma'r pethau i'w hystyried.

Cyflenwyr neu wirfoddolwyr trydydd parti:

- Os ydych yn dibynnu ar wirfoddolwyr, siaradwch â nhw am ba rai o'r arferion yn yr adran arfer da y maent yn hyderus y gallant eu bodloni. Bydd angen y wybodaeth hon arnoch ar gyfer eich datganiad hygyrchedd, a drafodir yn adran olaf y canllaw yma.
- Os ydych yn talu cyflenwr, nodwch fod yn rhaid iddynt fodloni [Canllawiau Hygyrchedd Cynnwys y We 2.1 ar lefel AA](#). Dysgwch fwy am eu strategaeth brofi – a ydynt yn cynnwys defnyddwyr technolegau cynorthwyol? Gwiriwch a ydyn nhw'n gweithio gyda phobl mewn rolau perthnasol fel golygyddion cynnwys ac yn eu cynghori nhw. A allant eich cynghori ar fynd i'r afael â phroblemau cymhleth, megis disgrifiadau delwedd, capsiynau ac ati?

Offer ar-lein, er enghraifft WordPress neu Wix:

- Gwnewch ymchwil ar-lein i ganfod pa rai o'r gwahanol themâu ac arddulliau y gallwch eu dewis yw'r rhai mwyaf hygyrch. Dylech gynnwys allweddeiriau hygyrchedd yn eich termau chwilio – er enghraifft, "thema WordPress mwyaf hygyrch."

Naill ai neu'r ddau:

- Dylech osgoi arferion gwael cyffredin sy'n creu rhwystrau hygyrchedd. Mae'r rhain yn cynnwys:
 - Carwsél neu fideos cefndir na ellir eu hatal.
 - Testun dros gefndiroedd fideo neu ddelwedd.
 - Cyfryngau cymdeithasol na all defnyddiwr bysellfwrdd ei fethu.

Gweler enghreifftiau Menter Hygyrchedd y We [o arferion gwael cyffredin \(a gwiriadau\)](#). Mae Mugo Web yn rhoi manylion technegol am greu dolenni sgipio ar gyfer [cyfryngau cymdeithasol](#).

Gwefan bresennol

Os oes gennych wefan eisoes, bydd rhai pethau'n hawdd eu gwella – er enghraifft mae cynnwys tudalen o dan eich rheolaeth chi. Gall pethau eraill fod yn anoddach i'w newid. Os felly, gallwch barhau i gefnogi defnyddwyr drwy ddisgrifio eich cryfderau hygyrchedd a'ch gwendidau yn y datganiad hygyrchedd – gweler yr adran olaf yn y canllaw yma.

- Archwiliwch yr adran arferion da yn y canllaw yma. Sylwch ar yr hyn sy'n gweithio a beth sydd angen ei wella ar eich gwefan.
- Os yw eich gwefan yn defnyddio Wordpress, dylech allu diweddarau i dempled mwy hygyrch os oes angen.
- Cynnal gwiriadau gwefan gyda gwirwyr hygyrchedd awtomataidd. Dim ond 40% - 50% o faterion y mae'r rhain yn eu nodi ond maent yn dda am ddod o hyd i broblemau cyferbyniad lliw, colli disgrifiadau delwedd a phroblemau gyda chysylltiadau a phenawdau. Ymhlith y gwirwyr am ddim ar gyfer porwr Chrome mae [offeryn WAVE](#), offeryn [Mewnwelediad Hygyrchedd](#) Microsoft a'r offeryn [profi hygyrchedd aXe-web](#). Hefyd, mae Wave ac aXe ar gael ar gyfer FireFox. Oni bai eich bod yn dechnegol fedrus, efallai na fydd rhywfaint o'r adroddiad yn gwneud synnwyr. Defnyddiwch yr hyn rydych chi'n ei ddeall – er enghraifft cyferbyniad lliw gwael – i wneud unrhyw welliannau y gallwch – er enghraifft newid cynlluniau lliw.

P'un ai dechrau gwefan newydd neu gynnal hen un, nodwch yr arferion hygyrchedd y gallwch ac na allwch eu cyflawni. Sylwch ar hyn ar gyfer eich datganiad hygyrchedd – gweler yr adran olaf yn y canllaw yma.

Rôl 2: creu cynnwys tudalen sylfaenol

Wrth greu cynnwys tudalen sylfaenol (testun, delweddau a thablau), dim ond rhai agweddau ar hygyrchedd gwefannau y gallwch ddylanwadu arnynt, ond mae'r rhain yn dal yn bwysig. Maen nhw'n cynnwys:

- **Strwythuro cynnwys** – defnyddio arddulliau pennawd ac is-bennawd i nodi adrannau. Defnyddiwch offeryn fel [headingsMap ategyn ar gyfer Chrome](#) i weld a yw penawdau'r dudalen weledol yn cyfateb i'r lefelau pennawd yn y cod.
- **Lliw a chyferbynnu** – sicrhewch nad oes unrhyw wybodaeth yn cael ei chyfleu yn ôl lliw yn unig. Cadwch gyferbyniadau lliw yn gryf.
- **Defnyddio delweddau** – os yw delwedd ar gyfer addurniadau yn unig, marciwch hi drwy ychwanegu "" yn y blwch deialog testun alt. Os yw'r ddelwedd yn bwysig, disgrifiwch y prif bwyntiau yn y blwch deialog testun alt.
- **Dolenni** – dylai fod gan bob hypergyswllt destun unigryw, nid "cliciwch yma."
- **Saesneg Clir / Cymraeg Clir** – gwiriwch ddarllenadwyedd eich testun. Os yw eich prosiect yn defnyddio termau arbenigol, efallai y bydd yn anodd dod â lefel y darllen i lawr. Yn hytrach, rhowch eirfa i bobl sy'n newydd i'r pwnc.
- **Strwythur y tabl** – cadwch dablau'n syml. Os oes angen, mae gennych sawl tabl syml yn hytrach nag un cymhleth. Peidiwch ag uno celloedd. Defnyddiwch benawdau rhes a cholofn yn ôl yr angen.

Mae'r holl feysydd hyn wedi'u cynnwys yn adran arferion da'r canllaw yma. Mae rhagor o fanylion ar gael ar [wefan SCULPT for Accessibility](#).

Rôl 3: creu cynnwys y gellir ei lawrlwytho

Mae egwyddorion SCULPT hefyd yn berthnasol i gynnwys y gellir ei lawrlwytho, gan gynnwys dogfennau, cyflwyniadau a thaenlenni. Mae tudalen we wedi'i chynllunio'n dda yn fwy hygyrch na'r rhan fwyaf o ddogfennau y gellir eu lawrlwytho, yn enwedig PDFs. Os oes yn rhaid lawrlwytho, mae'r rhain yn arferion da i'w dilyn:

- Os ydych chi'n defnyddio fersiwn diweddar o Microsoft Office, chwiliwch am y gwiriwr hygyrchedd mewnol yn yr adran Adolygu. Mae hyn yn ffordd hawdd o wirio hygyrchedd.
- Gwnewch eich [dogfennau Word yn hygyrch](#).
- Os ydych chi'n creu PDFs o ddogfennau Word, sicrhewch [eu bod yn hygyrch](#) ac yn cynnig dewisiadau Word a PDF i'w lawrlwytho.
- [Mae'r cyngor yma gan Wasanaeth Digidol y Llywodraeth](#) yn awgrymu pryd y mae'n briodol defnyddio tablau a sut i greu tablau hygyrch.
- Ewch drwy y pethau sydd a phethau sydd ddim yn gweithio wrth ddylunio ar gyfer hygyrchedd fel yr amlinellir ar y [posteri hyn o'r Swyddfa Gartref](#).

Rôl 4: creu cynnwys amlygyfrwng

Gall fideos, cynnwys sain a phethau rhyngweithiol wneud gwefannau'n fwy hygyrch i ystod eang o bobl. Fodd bynnag, gallant hefyd eithrio defnyddwyr dall, defnyddwyr byddar neu bobl na allant ddefnyddio llygoden. Gallwch leihau'r risg yma yn y ffyrdd canlynol:

- Darparu trawsgrifiadau o adroddiant fideo/sain. Gallwch ddefnyddio offeryn adnabod llais am ddim fel Voice Typing (yn y ddewislen offer Google Docs) i greu sgrïpt os oes angen. Gallwch hefyd ddefnyddio dewisiadau sydd ar gael yn barod ar Macs, Windows 10, ffonau clyfar a thabledi. Cywirwch unrhyw gamgymeriadau cyn uwchlwytho.
- Os yw eich fideo ar YouTube, edrychwch i weld pa mor dda y [mae penawdau awtomatig YouTube](#) wedi gweithio. Gallwch [olygu capsïynau YouTube eich hun er cywirdeb](#) os oes angen.
- Rhewch wybod i ddefnyddwyr sut i gael gafael ar gapsïynau awtomataidd YouTube.
- Rhaid i fideos heb adroddiant (e.e. cerddoriaeth yn unig) gael disgrifiad testun ar wahân ar gyfer defnyddwyr â nam ar eu golwg neu drac disgrifiad sain gyda'r fideo.
- Gan ddefnyddio'r tab yn unig, bar bylchau, y bysell saeth ac enter, edrychwch ar unrhyw chwaraewyr cyfryngau a rhyngweithio (ee cwisiau) gwaith ar gyfer defnyddwyr bysellfwrdd yn unig.

Rôl 5: cyfryngau cymdeithasol

Gall cyfryngau cymdeithasol helpu i adeiladu cymuned o amgylch eich prosiect. Fodd bynnag, er ei bod yn hawdd sefydlu cyfrif, mae angen cryn ymdrech i wneud y gorau ohono fel arf ymgysylltu a marchnata.

Nid oes un llwyfan cyfryngau cymdeithasol yn hygyrch eto, felly mae defnyddio mwy nag un platfform yn cynyddu eich siawns o helpu defnyddiwr anabl i ymgysylltu. Mae eich ymarfer yn helpu hefyd – dyma rai pwyntiau allweddol:

- Defnyddiwch priflythrennau mewn hashnodau fel bod y darlennydd sgrin yn darllen pob elfen yn unigol – mae #SeeEly yn cyfeirio'n glir at leoliad, ond mae #seeely yn aneglur.
- Defnyddiwch destun amgen ar ddelweddau.
- Dylech osgoi delweddau o destun (e.e. lluniau o bosteri) oni bai bod yr holl destun ar gael yn y testun alt neu'r post cyfryngau cymdeithasol.
- Os ydych yn defnyddio fideos, sicrhewch bod is-deitlau ar gael.
- Peidiwch â defnyddio gormod o emojis– gallant eithrio a drysu, ac maent yn ychwanegu geiriau ychwanegol at allbwn darlennydd sgrin (ee “wyneb chwerthin” a “wyneb gwenu”).
- Mae [canllaw RNIB ar gyfryngau cymdeithasol hygyrch](#) v [i gyfryngau cymdeithasol hygyrch \(PDF\) yn cynnig](#) mwy o awgrymiadau. Efallai y bydd prosiectau mawr gyda staff cyfryngau cymdeithasol penodol yn gweld y [Social Media Playbook](#) o wefan Llywodraeth y DU yn ddefnyddiol.

Rôl 6: gweminarau a digwyddiadau ar-lein

Mae digwyddiadau ar-lein yn cynnig manteision i lawer o bobl anabl, ond gallant hefyd greu rhwystrau. Gallwch leihau rhwystrau yn y ffyrdd hyn:

- Sicrhau bod ffurflenni cofrestru yn gwahodd pobl i sôn am unrhyw ofynion ychwanegol.
- Cysylltwch ag unrhyw un sy'n nodi gofynion ychwanegol i wirio sut i'w cefnogi. Efallai nad oes gennych y sgil, yr offer na'r gyllideb i fodloni gofynion cymhleth, ond gall trafodaethau helpu i leihau rhwystrau – er enghraifft drwy sicrhau bod cyflwyniad ar gael ymlaen llaw.
- Byddwch yn gyfarwydd â'r opsiynau hygyrchedd o fewn yr offer a ddefnyddiwch. Mae gan PowerPoint a GoogleSlides opsiynau i newid capsynau awtomataidd. Mae rhai offer yn gadael i ddefnyddwyr newid maint ffont yn y blwch sgwrs destun.
- Chwiliwch am wybodaeth hygyrchedd ar eich platfform gweminar.
- Archwiliwch [canllawiau Athrawon y Dyfodol ar greu gweminarau hygyrch](#).

Hygyrchedd, brandio a chyfathrebu

Os bydd prosiect yn cael mwy na 50% o'i gyllid gan y llywodraeth, mae'n debygol y [bydd Rheoliadau Cyrff y Sector Cyhoeddus \(Gwefannau a Cheisiadau Symudol\) \(Rhif 2\)](#) yn berthnasol i'w wefan. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid iddynt anelu at [fodloni'r gofyniad hygyrchedd](#) a llunio datganiad hygyrchedd sy'n cydymffurfio â [thempled datganiad hygyrchedd enghreifftiol](#) gan Wasanaeth Digidol y Llywodraeth. Hyd yn oed os nad yw'r rheoliadau'n berthnasol, mae hygyrchedd yn dal yn fater brandio sy'n denu canmoliaeth neu feirniadaeth.

Hyd yn oed gyda'r ewyllys gorau yn y byd, nid yw'n bob amser yn bosibl sicrhau hygyrchedd perffaith. Efallai y byddwch yn dibynnu ar wirfoddolwyr, neu efallai na fydd eich offer yn creu cynnwys cwbl hygyrch. Gallech ddefnyddio technegau fel realiti rhithwir, gan ychwanegu gwerth i rai pobl anabl ond heb gynnwys eraill. Gall gwahanol anghenion mynediad wrth-ddweud eu gilydd.

Yr hyn sy'n bwysig yw lleihau rhwystrau, manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd, bod yn dryloyw a bod yn ymatebol:

- **Lleihau rhwystrau.** Lle y bo'n bosibl, sicrhewch bod eich arferion sylfaenol ar gael drwy ddilyn y canllawiau yn adran arferion da'r canllaw yma.
- **Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd.** Gall elfennau rhyngweithiol ennyn diddordeb llawer o bobl anabl, ond efallai na fyddwch yn gallu eu gwneud yr un mor hygyrch i bawb. Gwnewch yn siŵr bod y wybodaeth allweddol ar gael hyd yn oed os nad yw'n brofiad llawn. Er enghraifft, mae gan [yr amserlen](#) rhyngweithiol ar gyfer prosiect Headway ddewis amgen hygyrch i [ddarllenwyr sgrin](#).
- **Byddwch yn dryloyw.** Sicrhewch bod eich datganiad hygyrchedd yn onest am yr hyn sy'n gweithio, beth sydd ddim yn gweithio ac a allwch ei drwsio.
- **Byddwch yn ymatebol.** Rhowch fanylion cyswllt fel y gall defnyddwyr gysylltu ag unrhyw anawsterau mynediad. Mae ymateb yn annog cefnogaeth a brwdfrydedd.

Ysgrifennu datganiad hygyrchedd

Mae'r math gorau o ddatganiad hygyrchedd wedi'i ysgrifennu mewn Cymraeg neu Saesneg Clir ac mae'n canolbwyntio ar y defnyddiwr. Mae'n helpu defnyddwyr i elwa o'ch manteision hygyrchedd a rhagweld rhwystrau. Mae'r sampl [datganiad hygyrchedd yma ar gyfer cyrff sector](#) cyhoeddus o Wasanaeth Digidol y Llywodraeth yn fodel defnyddiol. Edrychwch o amgylch y sectorau diwylliant a threftadaeth hefyd – mae enghreifftiau o arfer gwahanol ond effeithiol [yn cynnwys datganiad hygyrchedd Shabang](#) a [datganiad hygyrchedd yr Amgueddfa Brydeinig](#). Mae elfennau pwysicaf datganiad hygyrchedd yn cynnwys:

- Dweud wrth ddefnyddwyr sut y gallant elwa o'ch arferion da o ran hygyrchedd digidol. Mae gan lawer o ddefnyddwyr sgiliau cyfrifiadurol cymedrol ac nid ydynt

yn sylweddoli sut y gall tudalen we neu ddogfen hygyrch eu helpu.

- Dweud wrth ddefnyddwyr beth sydd ddim yn gweithio a beth y gellir ei wneud yn ei gylch. Er enghraifft, efallai y bydd gan eich PDFs hygyrchedd gwael, ond efallai y gallwch ddarparu fersiwn Word ar gais.
- Darparu manylion cyswllt fel y gall defnyddwyr roi gwybod am anawsterau ac awgrymu gwelliannau.

Os ydych yn gorff sector cyhoeddus, bydd rhywfaint o destun gofynnol ychwanegol – gweler y dolenni [i'r sampl datganiad hygyrchedd](#) a chwiliwch am yr adrannau "sy'n ofynnol yn gyfreithiol".

Casgliad

Mae gwefan eich sefydliad a phresenoldeb yn y cyfryngau cymdeithasol yn ateb mwy nag y mae'n broblem i bobl ag anabledau. Serch hynny, mae pobl anabl yn wynebu llawer o rwystrau. Gellir osgoi'r rhain os yw'r rhai sy'n creu gwefannau a chynnwys yn ymwybodol o arferion da.

Drwy wirio eich arferion gydag adran arferion da'r canllaw yma, a thrwy ddilyn y cynghorion yn yr adran sy'n gysylltiedig â Rôl, dylech fod mewn sefyllfa dda i wella hygyrchedd eich gwefan. Mae creu datganiad hygyrchedd yn gwella profiad eich defnyddwyr drwy roi gwybod iddynt beth sy'n gweithio, ble gallai'r rhwystrau fod a phwy i gysylltu er mwyn datrys y broblem,

A chofiwch, y mae bob person rydych chi'n ei helpu â photensial i fod yn eiriolwr dros eich prosiect.

Rhennir y gwaith yma o dan drwydded Prifodoleddau Creative Commons 4.0 International (CC BY 4.0).

Prifodolwch fel "Sgiliau Digidol ar gyfer Treftadaeth: Hygyrchedd Ar-lein (2020) gan Alistair McNaught ar gyfer [Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol](#), a drwyddedwyd o dan [CC BY 4.0](#)"